

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATAREA DISCRIMINĂRII
Autoritate de stat autonomă

Operator de date cu caracter personal nr. 11375

HOTĂRÂREA nr. 8
Din 16.01.2019

Dosar nr: 73/2018

Petiția nr: 698/08.02.2018

Petent: ..

Reclamat: Universitatea de Medicină și Farmacie Tîrgu Mureș - Facultatea de Farmacie

Obiect: refuz aprobare cerere de re-examinare la examenului TBL și exmatriculare petentului

I. Numele, domiciliul și sediul părților

Numele și domiciliul procedural al petentei

1. ..

Numele, sediul și domiciliul procedural al reclamatului

2. Universitatea de Medicină și Farmacie Tîrgu Mureș - Facultatea de Farmacie cu sediul în

II. Obiectul sesizării și descrierea presupusei fapte de discriminare

3. Petentul sesizează CNCD cu privire la refuzul Universității de a îndeplini toate formalitățile necesare, indiferent de tipul și natura acestora, pentru aprobarea cererii de susținere a examenului TBL (Team-Based Learning) la disciplina farmacologie.

III. Citarea părților

4. În temeiul art. 20, alin. 4 din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a îndeplinit procedura legală de citare a părților .

5. Părțile au fost citate pentru data de 13.03.2018 la sediul CNCD.

IV. Susținerile părților

Susținerile petentei

6. Petentul, student al Facultății de Farmacie din cadrul Universității de Medicină și Farmacie Tîrgu mureș susține că în data de 13.02.2017 a suferit o operație de hernie de disc, având în cuprinsul recomandării la externare "evitarea eforturilor fizice excesive, a intemperțiilor" fiind obligat a efectua controlul neurochirurgical la 6 săptămâni de la externare. Repausul a fost stabilit de către medic pentru perioada 14 februarie – 31 martie 2017.

Petentul a înaintat o cerere tip de motivare a absențelor, cerere care a fost avizată de favorabil de către Decanul instituției.

Petentul arată că i s-a refuzat cererea de susținere a examenului TBL, care a avut loc în data de 20.03.2017 (în a 5a săptămână de repaus) la disciplina Farmacologie în altă dată și alte condiții decât cele stabilite de către reclamat.

Sușținerile reclamatului

7. Reclamatul invocă excepția obiectului vădit nefondat și arată că petentul a făcut o plângere identică și la Corpul de Control al MEN, organ competent a soluționa aspectele sesizate.

8. Pe fondul cauzei, reclamatul arată petentul că a fost student al Universității urmând cursurile Facultății de Farmacie, programul de studii Farmacie în limba maghiară, în perioada 2009-2017. Acesta a fost admis în anul 2009 la cursurile de 5 ani, însă nu a reușit să le finalizeze nici până în anul 2017 întrucât a fost repetent în anii de studii II și IV și a avut perioade de întrerupere a școlarizării în anul II, iar la finalul repetării anului IV de studii avea 6 credite restante (1 examen) și 11 credite restante în anul IV de studii, respectiv 2 examene.

Prin Hotărârea nr. 116 din 25.09.2017 Consiliul de Administrație a universității a decis exmatricularea studentului pe motiv de nepromovare a anului IV de studii al Facultății de Farmacie, iar prin decizia UMF Tîrgu Mureș nr. 1096 din 28.09.2017 petentul a fost exmatriculat.

Potentul nu s-a prezentat la examenul de tip TBL nr. 1 la disciplina Farmacologie și Farmacie clinică din anul universitar 2016/2017, motiv pentru care nu a promovat acest examen – în regulamentul didactic al acestei discipline fiind înscris faptul că examinarea de tip TBL deține 20% din nota finală.

9. La data de 08.04.2016, Senatul UMF Tîrgu Mureș a adoptat o nouă Strategie de reformăcurriculară în cadrul universității, strategie în temeiul căreia se organizează la nivelul tuturor facultăților, examene de tip TBL, care reprezintă o tehnică nouă de predare ce poate fi aplicată în cadrul cursurilor, la grupuri mari de cursanți, pe o durată de 2 ore.

În consecință, tocmai datorită specificului ei de examinare atât individuală, cât mai ales de echipă, această examinare TBL – Team Based Learning, în traducere “învățarea în echipă”, nu poate fi repetată (nu poate fi susținută în sesiune de restante), întrucât nu este un examen individual care să poată fi repetat, ci prin definiție are natura unui examen de grup/de echipă/colectiv.

Așadar, după ce petentul nu s-a prezentat la examinarea de tip TBL nr.1 la disciplina Farmacologie și Farmacie clinică din anul universitar 2016/2017, acesta a depus o scrisoare medicală prin care dovedește faptul că fusese internat în perioada 12-15 februarie 2017, iar la externare i s-a recomandat de către medic “evitarea eforturilor fizice excesive”, ceea ce nu era cazul în situația dată.

V. Motivele de fapt și de drept

10. Cu privire la excepția de necompetență a Consiliului, invocată de către reclamat, Colegiul director urmează să respingă excepția, reținând următoarele: potrivit prevederilor art. 18 al.1 din Og nr. 137/2000 Republicată “Consiliul este responsabil cu aplicarea și controlul respectării prevederilor prezentei legi în domeniul său de activitate...”, iar art. 19 al. 1 din același act normativ stipulează (1) În vederea combaterii faptelor de discriminare, Consiliul își exercită atribuțiile în următoarele domenii:

- a) prevenirea faptelor de discriminare;
- b) medierea faptelor de discriminare;
- c) investigarea, constatarea și sancționarea faptelor de discriminare;
- d) monitorizarea cazurilor de discriminare;
- e) acordarea de asistență de specialitate victimelor discriminării.

Prin urmare, având în vedere cele de mai sus, precum și modul în care este redactată sesizarea, Colegiul director nu poate admite excepția invocată, întrucât petentul nu a solicitat anularea Hotărârii luată de conducerea universității, ci a solicitat ca CNCD să rețină discriminarea, în opinia sa, la care a fost supus pe motiv de boală.

11. În fapt, Colegiul Director reține respingerea cererii de re-examinare, încălcându-i astfel dreptul la educație.

12. În drept, sub aspectul incidenței prevederilor art. 2 din O.G. nr. 137/2000, republicată, relativ la definiția discriminării, Colegiul precizează că în situația persoanelor tratate diferit, tratamentul în speță este datorat apartenenței lor la unul dintre criteriile prevăzute în textul de lege, art. 2

alin.1 din O.G. nr.137/2000, republicată. Un aspect definitoriu al discriminării îl constituie faptul că diferența de tratament este bazată pe o caracteristică, respectiv un criteriu interzis. Ca atare, tratamentul aplicat trebuie să fie diferit de cel care a fost sau ar fi aplicabil unei persoane dintr-un grup relevant în circumstanțe similare sau comparabile. Or, discriminarea directă presupune atingerea adusă beneficiului unui drept al persoanei discriminate tocmai datorită apartenenței acesteia la un grup (de exemplu, origine rasială sau etnică, religie etc.) sau al unei caracteristici individuale (dizabilitate, gen, vârstă, boală cronică etc.). **Din acest punct de vedere, discriminarea directă presupune o legătură de cauzalitate identificabilă între actul sau faptul diferențierii și apartenența la una dintre caracteristicile sau la unul dintre criteriile cuprinse în norma juridică și individualizate în cazul persoanei care este supusă discriminării. Această legătură de cauzalitate reiese din definiția cuprinsă în Art. 2 alin. 1 al Ordonanței 137/2000, în particular, prin utilizarea sintagmei „pe bază de”, dispunând că prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință „pe bază de (...)”.** Legătura de cauzalitate presupune considerarea motivului sau a motivelor care au stat la baza actelor aplicate în cauzele de discriminare (tratamentul diferențiat) și impun a analiza dacă un criteriu interzis (origine rasială sau etnică, vârstă, dizabilitate, sex, religie, convingeri etc.) invocat de reclamant (petent) constituie un factor relevant sau determinant în acțiunea sau inacțiunea imputată părții reclamate (pârâtului).

13. Același raționament este aplicabil și în cazul discriminării indirecte, prevăzută în art. 2 alin.3 din O.G. nr. 137/2000, cu precizarea că raportul de cauzalitate nu este direct. În situația discriminării indirecte, ne plasăm în câmpul de aplicare al unui criteriu aparent neutru, la prima vedere, ceea ce scoate din discuție un raport de cauzalitate direct, însă în fapt se produce un dezavantaj față de o persoană sau față de un grup de persoane în raport cu o caracteristică sau un criteriu de discriminare interzis. În ceea ce privește existența acestei legături de cauzalitate între tratamentul diferit și criteriul interzis s-a pronunțat și Înalta Curte de Casație și Justiție, între altele, prin Decizia civilă nr. 1530/2009 și Decizia civilă nr. 2758/2009.

14. Curtea Europeană de Justiție a arătat că în cazurile de discriminare, în situația în care persoana care se consideră discriminată ar stabili o situație de fapt care să permită prezumția existenței unei discriminări directe sau indirecte pe baza unui criteriu interzis, punerea efectivă în aplicare a principiului egalității de tratament ar impune atunci ca sarcina probei să revină persoanei acuzate de discriminare, care ar trebui să dovedească că nu a avut loc o încălcare a principiului menționat. În acest context, reclamatul (pârâtul) ar putea contesta existența unei astfel de încălcări, stabilind prin orice mijloc legal, în special că tratamentul aplicat persoanei care se consideră discriminată este justificat de factori obiectivi și străini de orice discriminare pe baza unui criteriu interzis.

De asemenea, pentru a ne situa în domeniul de aplicare al art.2, alin.1 deosebirea, excluderea restricția sau preferința trebuie să aibă la bază unul dintre criteriile prevăzute de către art. 2, alin. 1, și trebuie să se refere la persoane aflate în situații comparabile dar care sunt tratate în mod diferit datorită apartenenței lor la una dintre categoriile prevăzute în textul de lege menționat anterior. Așa cum reiese din motivația invocată mai devreme pentru a ne găsi în situația unei fapte de discriminare trebuie să avem două situații comparabile la care tratamentul aplicat să fi fost diferit.

15. Raportat la cele de mai sus, Colegiul director trebuie să analizeze dacă reclamatul i-a încălcat petentului un drept recunoscut de lege în baza unui criteriu interzis. Din sesizare și susținerile petentului la dosar se reține că acesta invocă fapte ce-i îngădesc dreptul la educație, respectiv refuzul cererii de re-examinare la disciplina Farmacologie și Farmacie clinică.

16. Colegiul director reține următoarele: în data de 13.02.2017, petentul a suferit o intervenție chirurgicală, medicul recomandându-i repaus pentru o perioadă de 4-6 săptămâni, respectiv 14.02-31.03.2017. În data de 20.03.2017 a avut loc examinarea de tip TBL nr.1 pe care petentul nu a susținut-o. Având în vedere felul acestei examinări, respectiv de grup, petentului nu i s-a aprobat cererea de reexaminare.

Nu în ultimul rând, reclamatul arată că o mai bună pregătire a studentului la disciplina respectivă i-ar fi permis acestuia obținerea unei note de trecere peste 5 chiar dacă nu a fost prezent la examinarea de tip TBL1, întrucât media celor două astfel de testări reprezenta doar 20% din nota finală, adică doar 2 puncte din 10. Studentul a obținut nota de 2,61 la examenul scris, ulterior nota 2,88 la examenul scris din sesiunea de restanță, pentru ca la a treia examinare din sesiunea de reexaminare să ia nota 3,68.

Potentul în susținerea plângerii invocă prevederile art. 11 lit u) potrivit căruia "Dreptul la examinare printr-o metodă alternativă atunci când suferă de o dizabilitate temporară sau permanentă, certificată medical, care face imposibilă prezentarea cunoștințelor învățate în material prestabilit de către titularul de curs, astfel încât metoda alternativă indicată să nu limiteze atingera standardelor examinării . "

167. Colegiul este de opinie că se impune a stabili dacă prezenta speță urmează a fi analizată sub aspectul incidenței dizabilității sau a bolii cronice necontagioase/categoriei defavorizate. Curtea Europeană de Justiție, în cauza Sonia Chacon Navas v. Eurest Colectividades SA, a statuat că Directiva 2000/78/CE are ca obiectiv stabilirea unui cadru general, în materia relațiilor de muncă, pentru combaterea discriminării, „iar în acest context, conceptul de dizabilitate trebuie înțeles că vizând o limitare, rezultând îndeosebi din deficiențe fizice, mentale sau psihice și care împiedică participarea persoanei în cauză la viața profesională. Totuși, prin utilizarea conceptului de „dizabilitate,” în Art. 1 al Directivei, **legiuitorul, în mod deliberat, a optat pentru un termen care diferă de „boală” (maladie). În consecință, cele două termene nu pot fi în mod simplistic tratate identic**". Coroborat considerentului 16 al Directivei 2000/78, referitor la necesitatea adoptării unor măsuri destinate să țină cont de nevoile persoanelor cu dizabilități în procesul muncii și care îndeplinesc un rol major în combaterea discriminării pe criteriul de dizabilitate, instanța comunitară a precizat că noțiunea de dizabilitate se referă la ipoteza în care participarea la viața profesională este împiedicată pentru o perioadă îndelungată. Pe de altă parte, Curtea a ținut cont de faptul că, potrivit considerentului 17, directiva nu presupune recrutarea, promovarea sau menținerea în câmpul muncii a unei persoane care nu este competentă, capabilă și disponibilă să exercite funcțiile esențiale ale postului implicat, fără a prejudicia obligația de a asigura acomodare rezonabilă pentru persoane cu dizabilități. În consecință, Curtea Europeană a statuat că o persoană care a fost concediată de către angajator pe baza bolii/maladiei nu intră în domeniul de aplicare al cadrului stabilit pentru combaterea discriminării pe criteriul de dizabilitate astfel cum este reglementat prin Directiva 2000/78/CE (a se vedea cauza Sonia Chacon Navas v. Eurest Colectividades SA, hotărârea din 11 iulie 2006).

Pentru a stabilit dacă prezenta speță dedusă soluționării CNCD se plasează sub incidența dizabilității sau nu, Colegiul va ține cont de delimitările impuse de către Curtea Europeană de Justiție în cauza Sonia Chacon Navas v. Eurest Colectividades SA. Ipoteza de la care urmează a fi analizată această problemă este precizată în hotărârea Curții Europene de Justiție. În primul rând, Curtea arată că din nevoia de a asigura o aplicare uniformă a dreptului Comunității și a principiului egalității, termenii unei prevederi din dreptul comunitar care nu fac referire la legea Statelor Membre trebuie, în mod normal, să beneficieze de o interpretare autonomă și unitară în Comunitate, având în vedere contextul prevederilor și obiectivele urmărite de către actul normativ în cauză (a se vedea cauza Sonia Chacon Navas, hotărârea din 11 iulie 2006, parag. 40, similar cauza 327/82 Ekro, 1984, ECR 107, parag.11 și cauza C-323/03 Comisia v. Spania, 2006 ECR I-0000, parag.32). În al doilea rând, **conceptul de dizabilitate trebuie înțeles ca vizând o limitare, rezultând îndeosebi din deficiențe fizice, mentale sau psihice și care împiedică participarea persoanei în cauză la viața profesională, pentru o perioadă îndelungată de timp.**

Legea națională (nr. 448/2006) definește persoana cu handicap ca pe acea persoană căreia, datorită unor afecțiuni fizice, mentale sau senzoriale, îi lipsesc abilitățile de a desfășura în mod normal activități cotidiene, necesitând măsuri de protecție în sprijinul recuperării, al integrării și al incluziunii sociale. Din actele depuse la dosar rezultă că în privința petentului s-a emis o recomandare la externarea din spital prin care se specifică "evitarea eforturilor fizice excesive, a intemperiiilor" fiind obligat să efectueze controlul neurochirurgical la 6 săptămâni de la externare.

Ca atare, luând act de situația ce rezultă din actele medicale, Colegiul este de opinie că **în privința petentului nu există o limitare** (reducerea la cel puțin jumătate a capacității de

muncă/d învățare/studiu) ce **rezultă din deficiențe fizice, mentale sau psihice** și nu duce la îngrădirea dreptului la educație, în cazul petentului.

Nu în ultimul rând, Colegiul director reține forma examinării în cauză, respectiv examinare de grup, și imposibilitatea re-examinării acestei discipline. Evaluarea studentului în sesiunile de tip TBL se face de către cadrul didactic printr –o notă pentru testul individual și o notă pentru activitatea echipei (toți membri echipei primesc aceeași notă, obținută prin evaluarea rezultatelor).

Mai mult, Colegiul director nu poate reține faptul că nepromovarea acestui examen prin neparticipare a condus la exmatricularea petentului, întrucât nota obținută în sesiunea TBL reprezintă 10% din nota finală. În situația în care neparticiparea la această examinare ar fi condus la exmatricularea petentului, se putea face legătura de cauzalitate dintre criteriul invocat, respectiv boală, și presupusa faptă de discriminare.

18. Astfel, raportul de cauzalitate între fapta imputată și criteriul invocat nu poate fi reținut, în sensul art. 2 alin.1, art. 2 alin.3 sau art. 2 alin.5 din O.G. nr. 137/2000 republicată. Or, astfel cum a statuat și Înalta Curte de Casație și Justiție „O.G. nr. 137/2000 analizează fapte de discriminare care prin criteriile mai sus anunțate (n.n. art. 2 alin.1) se diferențiază de fapte care sunt de natură să producă aceleași consecințe, dar intră sub incidența altor acte normative” (A se vedea Decizia nr. 1530 din 19 martie 2009, Înalta Curte de Casație și Justiție).

Colegiul director nu poate reține că faptele imputate în sarcina părții reclamante au fost determinate de criteriul invocat de petent, respectiv criteriul etnic.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, **cu unanimitate de voturi** ale membrilor prezenți la ședință,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

- 2.** Nu se întrunesc elementele unei fapte de discriminare, lipsă legătură de cauzalitate
- 3.** Se va răspunde petentei în sensul celor hotărâte;

VI. Modalitatea de plată a amenzii

Nu este cazul

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, în termen de 15 zile de la data primirii, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.**

Membrii Colegiului director prezenți la ședință

ASZTALOS CSABA FERENC – Membru

DINCĂ ILIE – Membru

GHEORGHIU LUMINIȚA – Membru

HALLER ISTVAN – Membru

JURA CRISTIANA - Membru

LAZĂR MARIA – Membru

SANDU TATIANA VERONICA- Membru

**Hotărâre redactată și motivată de: Asztalos Csaba Ferenc
Angelica Paraschiv Gergely**

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal, potrivit **O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.